

Publikacja dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, www.wfosigw.pl

PORADNIK EKOLOGICZNY



PORADNIK EKOLOGICZNY

Milanówek 2014

Opracowanie merytoryczne:

Referat Ochrony Środowiska
i Gospodarki Zielenią
wraz z Ligą Ochrony Przyrody

Projekt i przygotowanie do druku:

Arkuszowa Drukarnia Offsetowa
ul. Traugutta 40, 05-825 Grodzisk Mazowiecki
tel. 22 724 30 21
e-mail: ado@ado.com.pl
www.ado.com.pl

Zdjęcia:

Urząd Miasta Milanówka,
Stowarzyszenie Na Rzecz Miast - Ogrodów

Wstęp

Szanowni Mieszkańcy Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu!

W Wasze ręce składamy niniejszą publikację mającą na celu kształtowanie proekologicznych postaw oraz pobudzenie współodpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Na przykładzie Milanówka, który jest integralną częścią Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pragniemy pokazać Państwu dobre praktyki wynikające z prawa ogólnokrajowego, lokalnego oraz aktów prawnych, a dotyczące przestrzegania zasad w dziedzinie ochrony przyrody, środowiska, krajobrazu, gospodarki odpadami. Obszar, do którego należą nasze gminy i dzielnice wymaga szczególnego podejścia, a my swoją aktywną, ekologiczną postawą wobec środowiska przyrodniczego, oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych i maksymalnej ich ochrony możemy przyczynić się do zachowania jego bogactwa i różnorodności.

W poradniku prezentujemy także rozwiązania ekologiczne, które pozytywnie wpływają na ochronę środowiska oraz gatunków fauny i flory.

Udostępniając niniejszy poradnik przekazujemy Państwu „abc proekologicznych zachowań” pozwalających uniknąć kolizji między ochroną przyrody a negatywnymi, często nieświadomymi, zachowaniami mieszkańców. Mamy nadzieję, że wiedza o złych nawykach, która spowoduje zmianę podejścia do problemów ekologicznych, a przede wszystkim zmianę zachowań oraz zapropo-

nowane działania naprawcze wspierane przez lokalne samorządy dadzą wymierne efekty w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa. Wierzimy, że dobre praktyki zaprezentowane na przykładzie Milanówka Miasta – Ogrodu znajdą zastosowanie w Waszych miejscowościach, a wspólne proekologiczne inicjatywy przyczynią się do zachowania walorów przyrodniczo – krajobrazowych Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

„Musimy nauczyć się dbać o środowisko, w którym mamy żyć. Chodzi o to, czy nauczymy się tego na czas.”

David Gates

Milanówek położony jest prawie w całości na terenie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (WOChK), który zajmuje powierzchnię 148409,01 ha oraz obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz, duże zróżnicowanie siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Mając na uwadze jego szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe wyróżnia się następujące strefy:

- strefę szczególnej ochrony ekologicznej, obejmującą tereny, które decydują o potencjale biotycznym obszarów oraz istotnym znaczeniu dla migracji zwierząt, roślin i grzybów;
- strefę ochrony urbanistycznej obejmującą wybrane tereny miast i wsi oraz grunty o wzmożonym naporze urbanizacyjnym, posiadające szczególne wartości przyrodnicze;
- strefę „zwykłą” obejmującą pozostałe tereny.

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu to cały system powiązanych ze sobą przestrzennie wartościowych terenów, tworzący korytarze ekologiczne umożliwiające migrację roślin, zwierząt i grzybów. Pełni również funkcję otuliny, zabezpieczającej wyjątkowo cenne obszary przyrodnicze, jak np. NATURA 2000,

-
- Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 14 lutego 2007 r. Nr 42 poz. 870)

przed negatywnym wpływem działalności człowieka. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu zapewnia równowagę ekologiczną pomiędzy terenami czynnymi biologicznie i zabudowanymi. Jednocześnie stanowi doskonałe miejsce do wypoczynku i rekreacji. Ze względu na swoją specyfikę wymaga przestrzegania zasad w dziedzinie ochrony przyrody, środowiska, krajobrazu, gospodarki odpadami wynikających z prawa ogólnokrajowego, lokalnego oraz aktów prawnych.

Niniejszy poradnik ma na celu wskazanie i popularyzację zasad postępowania i dobrych praktyk w zakresie wspomnianych zagadnień.



Ochrona zieleni

Ze względu na bogactwo i różnorodność szaty roślinnej występującej na terenie WOChK, należy robić wszystko, aby to bogactwo zachować nie tylko dla nas, ale przede wszystkim dla następnych pokoleń. W związku z tym prezentujemy kilka ważnych zasad:

Ogrody

Zakładając ogród należy pamiętać o:

- sadzeniu drzew i krzewów gatunków rodzimych, z uwzględnieniem kwasowości i przepuszczalności gleby oraz zasad sztuki ogrodniczej;
- ptakach i drobnych zwierzętach. Nowe drzewa i krzewy (np. głogi, jarzębiny, morwy, derenie) nadają walorów estetycznych naszemu ogrodowi, a jednocześnie ich owoce stanowią dla nich pożywienie;
- wprowadzaniu gatunków przyciągających owady, szczególnie pszczoły i trzmiele;
- wybieraniu tylko takich środków ochrony roślin, które nie szkodzą pożytecznym owadom;
- pozostawianiu w ogrodzie miejsc, w których można gromadzić patyki, liście, które będą schronieniem dla jeży zimujących w ogrodach, będących naturalnym wrogiem myszy i innych gryzoni;
- wieszaniu skrzynek lęgowych dla różnych gatunków ptaków, występujących na danym terenie. Skrzynki powinny być czyszczone raz w roku, najlepiej w lutym. Wszelkie informacje można uzyskać w Urzędzie Miasta;
- oczkach wodnych - miejscach, z których latem korzystają ptaki, owady i drobne zwierzęta.

Wycinka drzew

Jeśli zamierzacie Państwo usunąć drzewa czy krzewy rosnące na waszej posesji, należy uzyskać stosowną decyzję.

W strefie ochrony konserwatorskiej pod rygorem kary finansowej nie wolno wycinać żadnych drzew, nawet owocowych. Również na tzw. cięcia pielęgnacyjne należy uzyskać stosowne zezwolenie, za które pobierana jest opłata.

Poza strefą zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, bez zezwolenia można wyciąć drzewa do 10 roku życia. Jeśli nie są Państwo pewni ile lat ma drzewo, należy zwrócić się do Urzędu Miasta o pomoc w określeniu wieku drzewa.

Osoby fizyczne nie ponoszą opłat za uzyskanie zezwolenia.

Na przycięcie gałęzi oraz konarów nie jest wymagane zezwolenie.



Drzewa i krzewy rosnące na terenie nieruchomości:

Wniosek do Urzędu Miasta



Załączniki:

- mapa bądź szkic z zaznaczeniem drzew
- tytuł władania nieruchomością



Decyzja

Drzewa i krzewy rosnące na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków:

Wniosek



Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

Drzewa i krzewy rosnące na działkach leśnych:

Wniosek



Starostwo Powiatowe

**W okresie od 1 marca do 15 października trwa okres lęgowy ptaków.
W tym okresie nie wolno wycinać żadnych drzew i krzewów.**

Architektura mała i duża

- budujmy z szacunkiem dla przyrody

- Przy powstawaniu nowych budynków należy brać pod uwagę istniejący drzewostan. Zagospodarowanie terenu należy uzgadniać z Urzędem Miasta pod względem ochrony istniejącego drzewostanu.
- Należy pamiętać również o zachowywaniu powierzchni biologicznie czynnej na działkach. **Powierzchnia biologicznie czynna** według rozporządzenia o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki, to: *„teren z nawierzchnią ziemną urządzonej w sposób zapewniający naturalną vegetację, a także 50 % powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią, nie mniej jednak niż 10 m²”*. Szczegółowe zapisy odnośnie powierzchni biologicznie czynnej są zapisane w miejskich planach zagospodarowania terenu.
- Podczas budowy i remontów należy zabezpieczyć drzewa przed ewentualnym uszkodzeniem pni i systemów korzeniowych.
- Budynki objęte ochroną konserwatorską podlegają szczególnej opiece i wymagają uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
- Przy planowaniu jakichkolwiek prac na nieruchomości, na której rośnie drzewo - posiadające status pomnika przyrody - należy przestrzegać strefy ochronnej, która wynosi 15 m od pnia drzewa.
- W Milanówku będącym integralną częścią WOChK obowiązuje zakaz stawiania pełnych ogrodzeń i ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych. Nakazuje się stosowanie ogrodzeń umożliwiających migrację drobnych przedstawicieli fauny, w szczególności płazów, gadów i małych ssaków. Zalecane jest stosowanie żywoptotów, zielni okrywowej, ogrodzeń ażurowych oraz pozostawianie w cokole otworów, umożliwiających przejście drobnym zwierzętom.
- Podczas planowania na terenie ogrodu budowy basenu o powierzchni większej niż 30 m², należy uzyskać pozwolenie budowlane, gdyż zajmie on powierzchnię, którą należy wyłączyć z obszaru biologicznie czynnego działki. W przypadku budowy basenu o mniejszej powierzchni zobowiązani są Państwo, przed rozpoczęciem robót budowlanych, do zgłoszenia zamiaru budowy we właściwym dla swojego miejsca zamieszkania organie administracji.

Czystość, estetyka i bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej

Ład i estetyka jest ważnym czynnikiem wpływającym na ocenę miejsca zamieszkania oraz przyjezdnych gości. Piękne i zadbane otoczenie stanowi lepsze środowisko zamieszkania. Każdy z nas jako właściciel nieruchomości musi dbać o estetyczny wygląd i bezpieczeństwo użytkowania swojej własności.

Obowiązki właściciela posesji

- Usuwanie sopli lodu wiszących przy rynnach, usuwanie nadmiaru śniegu z dachów oraz odśnieżanie i sprzątanie liści, błota z chodników położonych wzdłuż posesji, jeżeli chodnik przylega bezpośrednio do ogrodzenia. Tam gdzie pozostawiony jest pas zieleni między parkanem a chodnikiem obowiązek sprzątania przejmuje gmina.
- Przycinanie żywopłotów od strony ulicy/chodnika.
- Wyposażenie budynku w numer porządkowy.
- Utrzymanie porządku na swojej posesji, nie składowanie złomu, wraków pojazdów, materiałów budowlanych itp.
- Sprzątanie nieczystości po swoim pupilu. Torebki z odchodami można wrzucać do koszy miejskich. Psy należy wyprowadzać na smyczy lub w kagańcu. Nie wolno dopuszczać do sytuacji, kiedy Państwa zwierzak błąka się sam po okolicy, gdyż za szkody wyrządzone przez Waszego pupila odpowiadacie materialnie i karnie.
- Przestrzeganie ciszy nocnej - korzystając ze swojej nieruchomości należy pamiętać o swoich sąsiadach i nie zakłócać ich spokoju, zwłaszcza od 22.00 do 6.00 rano. Należy nie przekraczać dozwolonego poziomu hałasu, a tym samym unikać korzystania w niedzielę i święta z mechanicznych urządzeń typu kosiarka, piła spalinowa. Nie należy zaśmiecać sąsiednich posesji, a dbać, aby Państwa nieruchomość nie zagrażała bezpieczeństwu działek sąsiednich.
- Reagowanie na podejrzone sytuacje, zgodnie z zasadą „bezpiecznego i czujnego sąsiedztwa”.
- Przestrzeganie zasady, że użytkownikami dróg są: rowerzyści,

piesi i kierowcy i mają oni takie same prawa. Korzystając więc z dróg i chodników należy szanować innych:

- kierowco, nie przekraczaj dozwolonej prędkości w mieście, przepuść pieszych i rowerzystów na pasach, a w czasie deszczu zwróć uwagę, by nie ochlapać błotem czy wodą innych użytkowników;
- rowerzysto, korzystaj z chodników (tam gdzie nie ma ścieżki rowerowej), lecz pamiętaj o pieszych i przeprowadzaj rower przez ulicę;
- piesi zachowajcie ostrożność.

Pamiętajmy, że dzieci i młodzież dojeżdżają do szkół rowerami, mieszkańcy trenują bieganie, nording walking, jazdę konną i wszyscy mają prawo do bezpiecznego poruszania się w miłych okolicznościach przyrody.



Zwierzęta

Posiadanie zwierzęcia to nie tylko przyjemność i bez troska. Prawo nakłada na nas obowiązki, o których należy pamiętać oraz się z nich wywiązywać. Mowa tu nie tylko o zwierzętach udomowionych, ale również o gatunkach dziko występujących.

- Za wszelkie zwierzęta domowe odpowiadają właściciele.
- Należy znakować swoje zwierzęta np. przez czipowanie. Tego rodzaju działania wspierane są przez Urząd Miasta poprzez pokrywanie w całości kosztów zabiegu. W tym celu należy się udać do lecznicy, która ma podpisaną umowę z Urzędem Miasta. Dzięki mikroczipowi natychmiast odnajdziemy właściciela, a zwierzak nie trafi do schroniska.
- Należy pamiętać o corocznych, obowiązkowych szczepieniach przeciwko wściekliźnie.
- W razie zaginięcia pupila należy zgłosić to zdarzenie do Straży Miejskiej bądź Urzędu Miasta.
- Zwierzęta bezpańskie i dzikie, uszkodzone w wypadkach drogowych należy również zgłaszać do Eko – Patrołu Straży Miejskiej.
- Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt każda gmina musi mieć Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Dzięki takim programom można zapobiegać bezdomności zwierząt, poprzez dofinansowania 50% kosztów sterylizacji bądź kastracji właścicielom zwierząt – mieszkańcom gminy. Pozostałe 50 % kosztów opłaca właściciel bezpośrednio w lecznicy weterynaryjnej. Zachęcamy do korzystania z dofinansowania, aby uniknąć niekontrolowanego rozmnażania.
- Opiekunowie zwierząt wolno żyjących nie ponoszą żadnych kosztów, związanych z wykonaniem zabiegu sterylizacji/kastracji swoich podopiecznych. Gmina pokrywa koszty w całości.
- Ochronie podlegają również zwierzęta egzotyczne. W Polsce chronione zwierzęta muszą być zarejestrowane w Starostwie Powiatowym. Posiadanie zwierząt nie wpisanych do rejestru

jest wykroczeniem. Rejestracji podlegają m.in. papugi, żółwie, węże boa, pytony, legwany, warany, skorpiony, pająki itp.

- Dzikie zwierzęta takie jak sarny, dziki czy łosie należą do Skarbu Państwa i stanowią dobro ogólne narodu. Za prawidłową gospodarkę łowiecką odpowiadają koła łowieckie. Gdy zaistnieje sytuacja, kiedy zwierzęta dzikie wyrządzą szkody w uprawach, należy bezpośrednio skontaktować się z kołem łowieckim w celu oszacowania strat.
- Pamiętając o drobnych zwierzętach i ptakach powinno się wystawiać pojemniki z wodą latem, a zimą nie zapominać o ich dokarmianiu. Podczas dokarmiania pamiętajmy, że nie wszystko co nam smakuje, albo gorzej - co nam się zepsuło, smakuje ptakom! Niejednokrotnie im szkodzi i powoduje choroby lub śmierć! Zwracajmy uwagę na to co sypimy do karmnika, unikajmy białego pieczywa i produktów solonych (także słoniny solonej czy wędzonej). Im więcej naturalnych składników (nasion) tym lepiej.
- Należy zachować bezpieczeństwo na drogach, zdjąć nogę z gazu i zwracać szczególną uwagę na zwierzęta. Honorujemy znaki ostrzegawcze, które są ustawione w naszym mieście – w Milanówku zgodnie z programem: Milanówek domem małych zwierząt.
- Zarówno jerzyki jak i inne ptaki gniazdujące w budynkach (wróble, kawki, gołębie, jaskółki, sikory, kopciuszki, szpaki, pustułki) znajdują się pod ochroną prawną. Dotyczy to samych ptaków i ich lęgów, jak też gniazd i siedlisk. Żeby ptaki uchronić przed niebezpieczeństwem podczas remontu, wystarczy we właściwy sposób go zaplanować i przeprowadzić. Inwestor (spółdzielnia, wspólnota, osoba prywatna) powinien, w sezonie poprzedzającym remont, zlecić wykonanie opinii ornitologicznej. Najlepiej zrobić ją w okresie wiosennym a w odniesieniu do jerzyków także letnim. Pozwoli to na określenie, czy i jakie ptaki gniazdują w budynku. Opinia wykonana w ostatniej chwili lub nawet w trakcie prac jest niekorzystna, ponieważ nie ma wtedy czasu na takie ich zorganizowanie, by nie szkodziły ptakom. Opinia wykonana w okresie jesiennym

i zimowym da fałszywy obraz sytuacji, ponieważ w tym czasie ptaki nie odbywają lęgów. Właściwie zrobiona ekspertyza powinna wskazywać wszystkie aktualne i potencjalne miejsca gniazdowania oraz sposoby unikania kolizji między pracami remontowymi a lęgami. Zgodnie z obowiązującym w Miłanówku Programem ochrony jerzyka i innych ptaków chronionych związanych z budynkami przed rozpoczęciem prac należy zwrócić się do Urzędu Miasta o bezpłatne wykonanie opinii ornitologicznej.

- W przypadku utraty miejsc lęgowych na budynku należy wprowadzić skrzynki lęgowe dla ptaków, które są dostępne bezpłatnie w Urzędzie Miasta.

Pamiętajmy, że jerzyki są naszym naturalnym sprzymierzeńcem w walce z komarami.



Ochrona środowiska i gospodarka wodna

Milanówek, przykład miasta – ogrodu, będący integralną częścią WOChK, wymaga szczególnej ochrony i partycypacji mieszkańców w proekologicznych działaniach. Ważne jest świadome uczestnictwo mieszkańców w ochronie lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, gdyż mieszkanie w mieście - ogrodzie to przywilej, ale też i ograniczenia.

Należy pamiętać, że to od mieszkańców zależy jak będzie im się żyło w ich miastach/gminach, bo przyroda nie obroni się sama.

Czego nie należy robić w mieście - ogrodzie:

- Spalać śmieci w piecach i ogniskach.
- Spalać liści i trawy w ogrodach, z wyłączeniem gałęzi.
- Myć pojazdów na terenie posesji.
- Podrzucać odpadów do koszy ulicznych, przydrożnych rowów i lasów.
- Sypać samą solą chodników i podjazdów.
- Używać fajerwerków i petard.
- Odprowadzać ścieków do gruntu.
- Zmieniać stosunków wodnych na swojej posesji.

Dbając o środowisko:

- należy segregować odpady w gospodarstwach domowych, zgodnie z obowiązującymi zasadami:
 - oddzielnie zbierać szkło do worka białego, makulaturę do niebieskiego oraz pozostałe frakcje takie jak drobny złom, tetra pak i plastik do worka żółtego. Pozostałe odpady po segregacji wrzucać do worka czarnego, bądź pojemnika, w który właściciel nieruchomości wyposaża się sam (za każdy wystawiony worek firma pozostawia pusty);
 - należy pamiętać, że do worków nie wolno wrzucać przeterminowanych leków, opakowań po środkach ochrony roślin, zużytych baterii itp. Tego rodzaju odpady należy oddać w wyznaczonych punktach na terenie miast/miejscowości;
 - odpady takie jak styropian, duże kartony, które nie mieszczą się do worków należy oddać jako odpady remontowe, zgłaszając je wcześniej do Urzędu Miasta;

- system odpadowy nie obejmuje odbioru odpadów niebezpiecznych: azbestu i papy. Posiadając papę właściciel posesji we własnym zakresie powinien zamówić usługę odbioru odpadu w firmie świadczącej tego rodzaju usługi. W przypadku azbestu istnieje możliwość dofinansowania jego odbioru i utylizacji. Należy wtedy zgłosić taką nieruchomość do Urzędu Miasta;
 - PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów), tu mieszkańiec może oddać odpady posegregowane, wielkogabarytowe, zużyty sprzęt AGD i RTV, odpady zielone, zużyte opony, popiół;
 - na PSZOKU nie przyjmuje się odpadów poremontowych i budowlanych. Odbierane są one bezpośrednio z posesji po uprzednim zgłoszeniu do Urzędu Miasta;
 - należy pamiętać, że za każdym razem jeśli zmienia się liczba osób zamieszkujących daną nieruchomość właściciel zobowiązany jest dokonać zmiany deklaracji;
 - opłaty za gospodarowanie odpadami należy wносить raz na kwartał, bez wezwania w terminach do 15 marca, do 15 maja, do 15 września i do 15 listopada;
- tam gdzie tylko to możliwe, należy podłączać się do kanalizacji miejskiej. W miejscach, gdzie jeszcze nie ma kanalizacji można korzystać z szamba, bądź z przydomowej oczyszczalni ścieków. Zbiornik musi być szczelny i systematycznie opróżniany, natomiast przydomową oczyszczalnię ścieków o przepustowości do 5 m³ na dobę, wykorzystywaną na potrzeby własnego gospodarstwa domowego, w ramach zwykłego korzystania z wód, należy zgłosić do organu ochrony środowiska. W razie kontroli należy pamiętać o przetrzymywaniu dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości;
 - tam gdzie nie ma takiej potrzeby, nie należy wygrabić liści, gdyż butwiejąca ściółka zapewnia żyzność gleby i jest środowiskiem bezkręgowców, które przerabiają tę ściółkę na materię nieorganiczną i stanowią pokarm dla wielu zwierząt. Jest to więc podstawa funkcjonowania całego ekosystemu parkowego i bogactwa przyrody;

- należy zakładać kompostowniki na posesjach, zgodnie z przepisami prawa budowlanego;
- należy oszczędzać wodę. Zaleca się zbieranie deszczówki do podlewania ogrodów lub korzystania z własnych studni, a nie z wody miejskiej;
- należy stosować nawierzchnie wodoprzepuszczalne, by wody opadowe naturalnie podlewały ogrody;
- zakazuje się podnoszenia terenu na swojej nieruchomości czy też znacznego obniżania terenu, gdyż powoduje to zmianę stosunków wodnych na działkach sąsiednich;
- należy uzyskać pozwolenie wodnoprawne w Starostwie Powiatowym w przypadku planowania budowy bądź likwidacji urządzeń wodnych (np. stawu, rowów, kanałów).

Pozwolenia wodnoprawnego nie wymaga:

- wykonanie studni do poboru wody podziemnej na potrzeby zwykłego korzystania z wód z ujęć o głębokości do 30 m,
- pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w ilości nie przekraczającej 5 m³ /dobę.

Energia odnawialna

Zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) to ogromny zysk dla środowiska. Pozwalają one na:

- redukcję gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, które bezpośrednio i pośrednio wpływają na zdrowie ludzi: pyły, dwutlenek siarki, tlenki azotu,
- zmniejszenie ilości odpadów,
- uzyskanie oszczędności.

Odnawialne źródła energii to nie tylko wiatr, woda, słońce, czy energia pochodząca z biomasy i z wnętrza ziemi. To także odpady komunalne i przemysłowe, które mogą być efektywnie wykorzy-

stane jako źródła energii. Wśród najpopularniejszych OZE wyróżnia się kolektory słoneczne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne oraz kotły na biomasę.

Namawiamy wszystkich do stosowania nowoczesnych technologii.

Wsparcie finansowe do wprowadzania ekologicznych rozwiązań można uzyskać z następujących programów:

1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.
4. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Podsumowanie

Mamy nadzieję, że niniejszy Eko Poradnik pomoże uniknąć „kolizji” między życiem codziennym, niektórymi nawykami, a ochroną unikalnego charakteru Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Ważne numery

Urząd Miasta Milanówka

Ul. Kościuszki 45

05-822 Milanówek

Tel. 22 758 30 61

www.milanowek.pl

e-mail: miasto@milanowek.pl

Straż Miejska/Eko Patrol

Tel. 22 784 80 45

Tel. alarmowy: 986

www.strazmiejska.milanowek.pl

e-mail: straz_miejska@milanowek.pl

Starostwo Powiatu Grodzkiego

Ul. Kościuszki 30

05-825 Grodzisk Mazowiecki

Tel. 22 724 18 33

www.powiat-grodziski.pl

e-mail: starostwo@powiat-grodziski.pl

Towarzystwo Opieki Nad Zwierzętami

Oddział w Milanówku

Ul. Krasińskiego 32 B

05-822 Milanówek

www.tozzwierzaki.pl

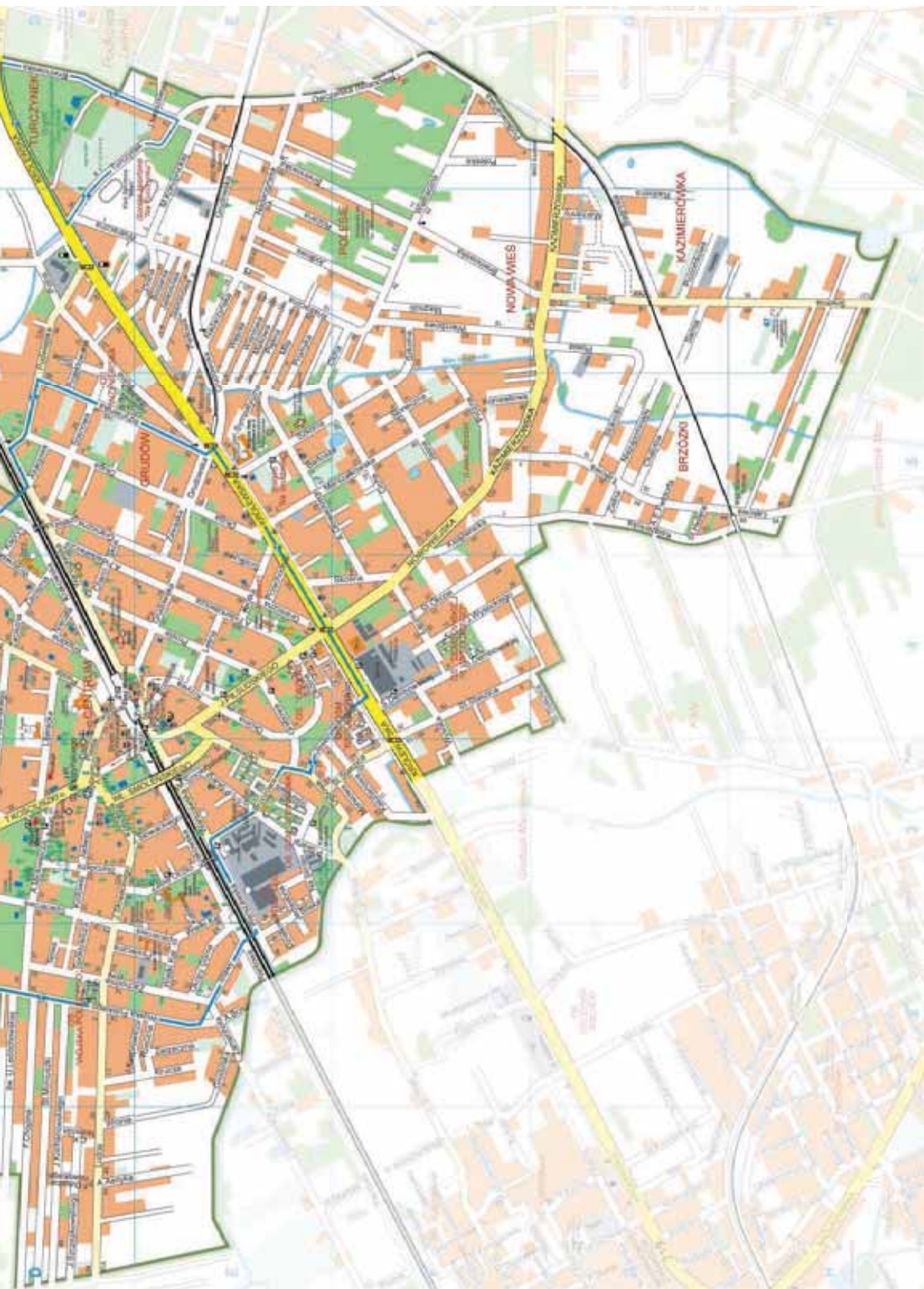
SOZ Straż Zwierząt Powiatu Grodzkiego

Tel. 798 058 283

e-mail: interwencje@strazzwierzat.pl

Milanówek Plan Miasta





Spis treści

Wstęp	5
Ochrona zieleni	8
Architektura mała i duża	12
Czystość, estetyka i bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej	14
Zwierzęta	18
Ochrona środowiska i gospodarka wodna	22
Podsumowanie	26
Ważne numery	27



Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

Publikacja dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, www.wfosigw.pl